

Забобони

Андрій Хір

18.05. – 16.08.2016

Близько трьох років Андрій та Оксана Хір досліджували демонологію Карпат, аби в 2015 році вперше презентувати проект «Забобони» у київському арт-центрі Я Галерея. А вже через рік – у стінах Хмельницького обласного художнього музею у розширеному форматі, зменшуючи кілометраж від місця експонування в бік ареалу західноукраїнської космології.

Сам художник називає проект «аматорською етнографією», за першооснову якої взятий текст більш ніж столітньої давнини. Тож коли у проекті «Забобони» Андрій Хір зосереджується на демонології, він звертається до праць «Знадоби до української демонології» В. Гнатюка, «Матеріяли до української етнології» А. Онищука та «Гуцульщина» В. Шухевича та інших творів та авторів. Звідси й так звана «напівнауковість» проекту, про що говорить сам автор, бо художня мова обумовлена автентичними цитатами із досліджень. Відповідно, у результаті такої роботи викристалізовується ніщо інше, як «нанизане на текст зображення».

Тож, віддавши перевагу слову, художник миттєво втрапляє у тренд. І справа не лише в тому, що слово завжди мало священний смисл. Попри століття «без Бога», людина продовжує підсвідомо культивувати віру в силу слова. Хіба що замість фольклорних забобонів вона вірує у рекламні слогани. Однак у глибині її культурної пам'яті продовжують спрацьовувати давні переконання. Хоч міфологічна свідомість не популярна у сучасному суспільстві, її фрагменти закарбовані у генетичній пам'яті та впливають на соціум і його латентні трансформації. Тож Андрій Хір розраховує на реакцію «пригадування», пропонуючи глядачу візуальну «книгу» давніх українських вірувань. Тоді як сама «забобонна» тема не втрачає зв'язок із буденним життям.

Коли ми говоримо про художній метод Андрія Хіра, ми зосереджуємось на двох основних принципах. По-перше, на поводженні автора з текстом як із безумовністю, безапеляційною константою, або, за висловом Бориса Гройса, «реді-мейдом». А по-друге, ми акцентуємо увагу на самому механізмі дії таких фраз, як «На землі є місця нечисті, де пробуває чорт. На тих місцях росте звичайно лише бзина» або «Гори зробили сі з того, що чорт наплював». Тобто складові одного формулювання постають не узагальненою абстракцією, а образами, що приймають цілком конкретну форму.

Проект «Забобони», на відміну від попередніх авторських «Приповідок» 2013 року, вибудувався різними медіа: живописом, графікою, об'єктами та артбуком. Власне поява книги, масок та просторового об'єкту у проекті «Забобони» пов'язана із пошуком нових способів розповіді і, відповідно, недостатністю для цього лише живопису чи графіки.

Тож підсумок цієї історії для нас і самого дослідника-художника Андрія Хіра полягає у тому, що автор на міждисциплінарному рівні віднаходить щоразу черговий, бо все ж таки не останній, ключ до спектру самобутніх поглядів на світобудову, що до цього часу перебував для багатьох за сімома замками. Але оскільки усіх ключів ще не вистачає – без зайвих зволікань Андрій Хір береться за їхній пошук.

Катерина Носко

За додатковою інформацією, фотоматеріалами, коментарями учасників подій звертайтеся: Поліна Ліміна, 067 547 22 86, pr@gudimov.com

Арт-центр Я Галерея у Києві, Хорива, 49Б, /044/ 492 92 03, у Дніпропетровську, Гусенка, 17, /056/ 713 57 13